

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Josefa Fialy a soudců Radovana Suchánka (soudce zpravodaje) a Jiřího Zemánka o ústavní stížnosti **JUDr. R. J.**, zastoupeného Mgr. Lukášem Trojanem, advokátem, sídlem Na Strži 2102/61a, Praha 4 – Nusle, proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 13. ledna 2017 sp. zn. 7 To 117/2016 a usnesení Městského soudu v Praze ze dne 11. října 2016 sp. zn. 42 T 8/2013, za účasti **Vrchního soudu v Praze** a **Městského soudu v Praze**, jako účastníků řízení, a **Městského státního zastupitelství v Praze**, jako vedlejšího účastníka řízení, takto:

I. Usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 13. ledna 2017 sp. zn. 7 To 117/2016 a usnesením Městského soudu v Praze ze dne 11. října 2016 sp. zn. 42 T 8/2013 bylo porušeno ústavně zaručené právo stěžovatele na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

II. Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 13. ledna 2017 sp. zn. 7 To 117/2016, a usnesení Městského soudu v Praze ze dne 11. října 2016 sp. zn. 42 T 8/2013 se ruší.

Odůvodnění:

I.

Skutkové okolnosti případu a obsah napadených rozhodnutí

1. Ústavní stížností podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“) se stěžovatel domáhá zrušení v záhlaví označených usnesení pro porušení jeho práva na soudní ochranu zaručeného v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a práva podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“).

2. Z ústavní stížnosti, k ní přiložených napadených rozhodnutí a vyžádaného spisu Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) sp. zn. 42 T 8/2013 se podává, že v původním trestním řízení městský soud rozsudkem ze dne 30. 4. 2014 sp. zn. 42 T 8/2013, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze (dále jen „vrchní soud“) ze dne 16. 9. 2014 sp. zn. 7 To 60/2014 stěžovatele uznal vinným pro přečin ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 odst. 1 a 2 písm. a) trestního zákoníku (dále jen „tr. zákoník“) a zvláště závažný zločin těžkého ublížení na zdraví podle § 145 odst. 1 tr. zákoníku, které podle skutkových zjištění soudu spáchal tím, že – stručně shrnuto – dne 23. 3. 2012 v době mezi 10.05 hod. až 10.27 hod. řídil po předchozím vědomém požití přesně nezjištěného druhu a množství alkoholických nápojů osobní motorové vozidlo v Praze 4, kde narazil do zadní části osobního motorového vozidla, jež řídila poškozená, která přejížděla z levého do pravého jízdního pruhu, a přitom došlo k poškození obou automobilů. Stěžovatel nereagoval na žádost poškozené o slovní kontakt a vyřešení nehody na

místě, kdy poškozená vystoupila ze svého vozidla a šla k vozidlu, jež řídil stěžovatel, který vozidlo poškozené a poškozenou objel zleva a pokračoval v jízdě na nejbližší světelnou křižovatku, kde byl nucen zastavit na červené světlo semaforu, a s cílem ujet od dopravní nehody nejprve opět nereagoval na výzvy poškozené, která k jeho vozidlu doběhla, klepala na levé přední dveře a pokoušela se je bezúspěšně otevřít, poté se postavila před střední část kapoty jeho vozidla, kde se znovu snažila přimět řidiče k vystoupení z vozidla a řešení dopravní nehody, a to zejména opakovaným plácáním, boucháním rukama do kapoty vozu v místě víka motorového prostoru a výkřiky. Na toto její jednání stěžovatel reagoval tak, že nejprve nejméně dvakrát z místa popojel vozidlem směrem na poškozenou o vzdálenost cca 1,5 metru ve snaze si na ní vynutit opuštění prostoru před jeho vozidlem. Poškozená na to reagovala tak, že se postupně přesunula k pravému přednímu světlotetu stěžovatelova vozidla. Stěžovatel se ve chvíli, kdy se na semaforu rozsvítilo zelené světlo, prudce rozjel vpřed a akceleroval, přičemž věděl, že poškozená se stále nachází v místě pravého předního světlotetu, takže následně došlo ke kontaktu poškozené s vozidlem při střetové rychlosti nejvýše 6 km/h. Následně došlo k podražení poškozené a rotaci jejího těla, dalším pohybem vozidla došlo k nárazu do levé části zad poškozené, čímž došlo ke zlomení žeber a vzniku hematomů, při nárazu na pravý přední blatník a kapotu motoru došlo k poranění hlavy, při dalším pohybu vozidla se poškozená přetočila přes pravý bok a padala přes blatník na vozovku, kdy při tomto pádu zřejmě došlo ke kontaktu obličeje s pravým vnějším zpětným zrcátkem a poté byl pád v důsledku tohoto střetu se zrcátkem usměrněn tak, že poškozená padala hlavou ve směru jízdy vozidla a byla jím stržena k zemi, přitom došlo k nárazu do levého boku trupu a levé spánkově temenní krajiny hlavy, přičemž stěžovatel svým jednáním poškozené způsobil poranění, následkem nichž ihned upadla do bezvědomí. Zranění poškozené si vyžádala operativní zákrok a její hospitalizaci od 23. 3. do 20. 4. 2012, a následnou pracovní neschopnost do 7. 5. 2012, přičemž ze soudně lékařského hlediska lze nejzávažnější utrpěné zranění (nitrolební poranění se zhmožděním mozku a nitrolebním krvácením) hodnotit jako poškození důležitého orgánu – těžkou újmu na zdraví. Stěžovatel poté pokračoval v jízdě, následně vozidlo zaparkoval a utekl do přilehlého parku, kde byl zajištěn policejní hlídkou, přičemž jednak bylo dechovou zkouškou dne 23. 3. 2012 v 10:44 hodin v jeho dechu zjištěno 2,28 g/kg alkoholu, v 11:39 hodin pak 1,70 g/kg alkoholu, jednak zasahující policisté zaznamenali z jeho jednání poruchu jeho psychomotorických funkcí, tedy byl ve stavu zřetelné intoxikace alkoholem, klinicky odpovídající středně těžké prosté opilosti, tedy ve stavu vylučujícím bezpečné ovládnání a řízení motorového vozidla. Za to byl odsouzen k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání čtyř let a šesti měsíců se zařazením do věznice s dozorem a dále k trestu zákazu činnosti spočívajícím v zákazu řízení motorových vozidel všeho druhu v trvání sedmi let.

3. V řízení, jehož výsledkem bylo vydání rozhodnutí napadených touto ústavní stížností se stěžovatel domáhal obnovy trestního řízení. O návrhu stěžovatele na obnovu řízení městský soud shora uvedeným usnesením rozhodl tak, že se podle § 283 písm. d) trestního řádu (dále jen „tr. řád“) zamítá, neboť důvody podle § 278 tr. řádu nebyly shledány.

4. Vrchní soud napadeným usnesením instanční stížnost stěžovatele proti usnesení městského soudu podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. řádu zamítl.

II. Argumentace stěžovatele

5. K porušení práv stěžovatele mělo podle jeho tvrzení dojít pochybením obou soudů při hodnocení jím uváděných důvodů pro obnovu řízení, když jejich závěry jsou rozporné s právní

úpravou, předpojaté a nepřezkoumatelné. Stěžovatel dospívá v ústavní stížnosti k závěru, že postupem obou soudů bylo zasaženo do jeho práv na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny a na spravedlivý proces podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy.

6. Konkrétně stěžovatel uvádí, že odsuzující rozsudek vrchního soudu ze dne 16. 9. 2014 sp. zn. 7 To 60/2014, ve spojení s rozsudkem městského soudu ze dne 30. 4. 2014 sp. zn. 42 T 8/2013, jsou založeny na stěžovatelem v ústavní stížnosti rozváděných závěrech, které spočívají v tom, že 1) stěžovatel byl v době spáchání trestného činu příčetný, jeho rozpoznávací schopnosti byly snižené mírně a ovládací schopnosti byly snižené podstatnou měrou, avšak nebyly vymizelé, a byť byl stěžovatel pod vlivem alkoholu, jeho konzumaci byl schopen ovládnout; 2) nebylo prokázáno, že by subdurální hematom byl u stěžovatele přítomen již v době předmětné nehody dne 23. 3. 2012; 3) i kdyby subdurální hematom u stěžovatele přítomen byl, stěžovatel poškozenou viděl nebo musel vidět; a 4) subdurální hematom, pokud byl u stěžovatele v době nehody přítomen, sice mohl ovlivnit jeho schopnost poškozenou v době rozjezdu stěžovatelova vozidla vidět, ale nebránil mu v její registraci sluchem.

7. Stěžovatel v ústavní stížnosti dále shrnuje, že ve svém návrhu na povolení obnovy označil nové skutečnosti a důkazy, konkrétně svou existující závislost na alkoholu a dalších omamných látkách (tato dle stěžovatele plyne ze zpráv z kliniky The Kusnacht Practice ve Švýcarsku a z Psychiatrické nemocnice Rab v Chorvatsku, a ze znaleckého posudku doc. MUDr. Jaroslava Zvěřiny, CSc. z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie), existující nedidiagnostikovaný chronický subdurální hematom, přítomný v době dopravní nehody (to dle stěžovatele plyne ze znaleckého posudku a výsledku znalce pplk. MUDr. Martina Häckela, CSc., znaleckého posudku a výsledku znalce MUDr. Petra Jelínka, znaleckého posudku a výsledku znalce doc. MUDr. Jaroslava Zvěřiny, CSc., a znaleckého posudku a výsledku znalce MUDr. Jana Nováka, CSc.), přítomnost a povahu klinických projevů lékařsky nedidiagnostikovaného chronického subdurálního hematomu (to dle stěžovatele plyne ze znaleckých posudků a výsledků znalců pplk. MUDr. Martina Häckela, CSc., MUDr. Petra Jelínka, doc. MUDr. Jaroslava Zvěřiny, CSc. a MUDr. Jana Nováka, CSc.) a existující primární organickou poruchu zorného pole (tu dle stěžovatele dokládá znalecký posudek a výsledek znalce MUDr. Jana Nováka, CSc.). Těmito novými skutečnostmi a důkazy stěžovatel ve svém návrhu na povolení obnovy odůvodňoval naplnění podmínek obnovy trestního řízení podle § 287 odst. 1 tr. řádu.

8. Stěžovatel dále v ústavní stížnosti rekapituluje závěry soudů obou stupňů, které se v napadených rozhodnutích se stěžovatelem nově označenými důkazy a skutečnostmi dle jeho názoru dostatečně nevypořádaly a návrh na povolení obnovy proto nedůvodně zamítly. Stěžovatel oběma soudům mimo jiné vytýká, že ve svém posouzení neuplatnily zásadu *in dubio pro reo*, nepřístupovaly k nově označeným důkazům a skutečnostem nepředpojatě, a ve svém posouzení se odchýlily od účelu řízení o povolení obnovy řízení.

9. Konkrétně pak stěžovatel soudům obou stupňů vytýká, že jde-li o otázku existující závislosti stěžovatele na alkoholu a dalších omamných látkách, bylo právě negativní zodpovězení této otázky v původním řízení znalci MUDr. Bronislavem Kobedou a PhDr. Petrem Goldmannem pro jejich závěr, na němž spočívají odsuzující rozsudky soudů v původním řízení, zcela stěžejní, a že zpochybnění správnosti tohoto závěru prostřednictvím nových skutečností a důkazů označených stěžovatelem v řízení o povolení obnovy by mohlo odůvodnit jiné rozhodnutí o vině stěžovatele nebo uloženém trestu. Stěžovatel dále odůvodňuje i jím tvrzenou nesprávnost posouzení městského soudu pokud jde o nepřesvědčivost závěrů znalce doc. MUDr. Jaroslava Zvěřiny, CSc., která má být dle soudu dána proto, že stěžovatele sám nevyšetřil.

10. Pokud jde o tvrzení stěžovatele o existujícím nediagnostikovaném chronickém subdurálním hematomu přítomném u něj v době dopravní nehody, namítá stěžovatel především, že oba soudy nesprávně vyhodnotily nově předložené znalecké posudky a jejich dopad na skutkové závěry soudů v původním řízení. Soudy dle stěžovatele v řízení o povolení obnovy řízení nedůvodně nezohlednily, že nově předložené znalecké posudky podporují již dříve vznesené (a soudy odmítnuté) tvrzení o přítomnosti subdurálního hematomu u stěžovatele v době nehody a o projevech tohoto hematomu, a tedy pokud soudy v původním řízení odmítly závěry znalce pplk. MUDr. Martina Häckela, CSc. jako neprokázané a stěžovatel v řízení o povolení obnovy takové závěry doložil novými navrženými důkazy, byly takové důkazy podle § 278 odst. 1 tr. řádu podstatné. Stěžovatel v neposlední řadě odmítá i dle jeho tvrzení nesprávný pohled obou soudů na to, že znalec MUDr. Petr Jelínek při svém hodnocení zohledňoval i „subjektivní“ tvrzení stěžovatele.

11. Konečně, pokud jde o tvrzenou existenci primární organické poruchy zorného pole stěžovatele, dokládáno dle něj nově především posudkem znalce MUDr. Jana Nováka, CSc., vytýká stěžovatel oběma soudům, že se v řízení o povolení obnovy nevypořádaly se znalcem zjištěnou a nově navrženým posudkem dokládanou poruchou přítomnou u stěžovatele v době nehody, v jejímž důsledku trpěl pravostranným periferním výpadkem zorného pole, pro nějž poškozenou v rozhodný okamžik zřejmě vůbec neviděl, a že se soudy nesprávně omezily na konstatování, že zúžení výhledu stěžovatele není v řízení novou skutečností a že následné jednání stěžovatele po nehodě má dokládat, že si byl stěžovatel přítomnosti poškozené vědom. Stěžovatel v této souvislosti soudům vytýká, že při tomto svém posouzení překročily dovolený rámec řízení o povolení obnovy řízení, a že je jejich závěr spekulativní.

III.

Vyjádření účastníků a vedlejšího účastníka řízení

12. Městský soud ve vyjádření k ústavní stížnosti zdůraznil, že senát městského soudu v řízení o návrhu stěžovatele na povolení obnovy řízení k věci přistupoval nepředpojatě a plně respektoval stěžovatelova práva. Provedl veškeré jím navržené důkazy a tyto nebagatelizoval, vypořádal se s nimi způsobem podrobně rozvedeným v odůvodnění rozhodnutí o nepovolení obnovy, na které ve svém vyjádření odkázal.

13. Vrchní soud ve vyjádření k ústavní stížnosti námítky stěžovatele obsažené v ústavní stížnosti označil za opakování argumentů a námitek, jež byly uplatněny již v samotném návrhu na povolení obnovy řízení a v následně podané stížnosti proti rozhodnutí o ní, přičemž vrchní soud se s nimi neztotožňuje a je přesvědčen, že svým postupem neporušil žádná ústavní práva stěžovatele ani jeho právo na spravedlivý proces. Rovněž přitom odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí ve věci a vyslovil souhlas s projednáním ústavní stížnosti bez jeho účasti.

14. Vyjádření městského soudu a vrchního soudu jako účastníků řízení obsahově nepřesáhla argumentační rámec napadených rozhodnutí, a proto je Ústavní soud stěžovateli k replice nezaslal.

15. Městské státní zastupitelství ve svém vyjádření k ústavní stížnosti vyslovilo názor, že zamítnutí návrhu stěžovatele na obnovu řízení bylo namístě a v souladu s návrhem dozorové státní zástupkyně prezentovaným na veřejném zasedání o obnově řízení, neboť nebyly zjištěny jakékoliv skutečnosti, natož nové skutečnosti, které by měly vyjít najevo až po pravomocném

rozsudku, které by mohly jakýmkoliv způsobem ovlivnit původní rozhodnutí soudu v dané věci, což blíže specifikovala odůvodněním svého názoru na znalecké posudky i hodnocením výpovědi svědka D., při výslechu kterého podle Městského státního zastupitelství „o *chronickém alkoholizmu nepadlo v průběhu hlavního líčení v tomto směru nic*“.

16. Vrchní státní zastupitelství v Praze se vzdalo postavení vedlejšího účastníka řízení v souladu s § 28 odst. 2 zák. č. 182/1993 Sb. o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“).

IV.

Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

17. Ústavní soud posoudil splnění procesních předpokladů řízení a dospěl k závěru, že ústavní stížnost byla podána včas, oprávněným stěžovatelem, který byl účastníkem řízení, v němž byla vydána napadená rozhodnutí a Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Stěžovatel je právně zastoupen v souladu s § 29 až 31 zákona o Ústavním soudu a ústavní stížnost je přípustná (§ 75 odst. 1 téhož zákona *a contrario*), neboť stěžovatel vyčerpal všechny zákonné procesní prostředky k ochraně svého práva.

V.

Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

18. Ústavní soud připomíná, že jeho úkolem je ochrana ústavnosti [čl. 83 Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“)]. Není součástí soustavy soudů (srov. čl. 91 odst. 1 Ústavy) a nepřísluší mu výkon dozoru nad jejich rozhodovací činností, do níž je oprávněn zasáhnout pouze tehdy, byla-li pravomocným rozhodnutím soudu porušena stěžovatelova základní práva a svobody chráněné ústavním pořádkem. K porušení ústavně zaručených práv osob dochází zejména tehdy, kdy orgány veřejné moci nesprávně použijí právní normy, takže se právní závěry v jejich rozhodnutích dostávají do extrémního nesouladu s vykonanými skutkovými zjištěními.

19. Podstatou stěžovatelem tvrzeného zásahu do jeho ústavních práv je postup soudů v trestním řízení při rozhodování o jeho návrhu na povolení obnovy řízení. Dle § 278 odst. 1 trestního řádu platí, že obnovu řízení povolí soud, pokud předchozí řízení skončilo pravomocným rozsudkem, vyjdou-li najevo skutečnosti nebo důkazy soudu dříve neznámé, které by mohly samy o sobě nebo ve spojení se skutečnostmi a důkazy známými už dříve odůvodnit jiné rozhodnutí o vině nebo o přiznaném nároku poškozeného na náhradu škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo na vydání bezdůvodného obohacení, anebo vzhledem k nimž by původně uložený trest byl ve zřejmém nepoměru k povaze a závažnosti trestného činu nebo k poměrům pachatele nebo uložený druh trestu by byl ve zřejmém rozporu s účelem trestu.

20. Ústavní soud si je vědom specifík řízení o povolení obnovy trestního řízení; srov. nálezy ze dne 9. 7. 2009 sp. zn. II. ÚS 2152/08 (N 156/54 SbNU 27), nálezy ze dne 29. 7. 2010 sp. zn. III. ÚS 3386/09 (N 151/58 SbNU 281) a nálezy ze dne 15. 3. 2012 sp. zn. III. ÚS 1330/11 (N 54/64 SbNU 673), dále usnesení ze dne 31. 1. 2008 sp. zn. III. ÚS 1103/07 a usnesení ze dne 30. 4. 2008 sp. zn. III. ÚS 2125/07 (rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na

<http://nalus.usoud.cz>). Meritem tohoto řízení je tak výlučně posouzení povahy důkazů a skutečností jako „nových“, tj. z hledisek uvedených v § 278 odst. 1 větě první tr. řádu.

21. Podstatou řízení o povolení obnovy trestního řízení je posouzení nezbytnosti odstranit možné nedostatky pravomocného rozhodnutí, dané zejména neznalostí určitých skutečností nebo důkazů v původním řízení. Tím toto řízení prolamuje právní moc původního rozhodnutí, jakož i zákaz nového trestního stíhání pro týž čin (skutek), stanovený v čl. 40 odst. 5 Listiny.

22. Ani v řízení o mimořádných opravných prostředcích nelze s ohledem na čl. 4 Ústavy rezignovat na institucionální záruky řádného (spravedlivého) procesu. Přestože v řízení o návrhu na povolení obnovy nejde o meritum trestního řízení (o vinu a trest), toto řízení je svou povahou v řadě ohledů analogické fázi trestního řízení probíhající před soudy ve věci samé a i v řízení o návrhu na povolení obnovy řízení je třeba ctít princip *in dubio pro reo* a soudce rozhodující o povolení obnovy řízení by měl k posouzení věci přistupovat nepředpojatě, tj. být zásadně otevřený tomu, že předložený důkaz může dosavadní rozhodnutí o vině zvrátit [srov. nález Ústavního soudu ze dne 24. 2. 2009 sp. zn. I. ÚS 2517/08 (N 34/52 SbNU 343)].

23. Pro rozhodování o obnově trestního řízení jsou významné takové skutečnosti nebo důkazy, kterými jsou zpochybňovány usvědčující důkazy provedené v původním řízení. Hodnocení předložených důkazů nesmí přesahovat rámec zjištění, zda je pravděpodobné, že tvrzená skutečnost či nový důkaz sám, anebo ve spojení s již provedeným dokazováním by mohl přivodit změnu rozhodnutí. Uvedeným hodnocením je třeba dosáhnout určitého stupně pravděpodobnosti nebo důvodného předpokladu pro očekávání, že změna rozhodnutí je možná. Jde tedy o posouzení otázky, zda nové skutečnosti nebo důkazy jsou způsobilé, samy o sobě nebo ve spojení se skutečnostmi a důkazy známými soudu či jiným orgánům činným v trestním řízení už dříve, odůvodnit jiné, tj. pro stěžovatele příznivější rozhodnutí o vině nebo trestu. Toto zkoumání spočívá v porovnání důkazů dosud provedených a dosavadních skutkových zjištění s důkazním významem nových skutečností, resp. nových důkazů. Jestliže je možno dospět k vysokému stupni pravděpodobnosti, resp. plně odůvodněnému předpokladu (není tedy nutná absolutní jistota) o tom, že by na základě nových skutečností a důkazů mohlo dojít ke změně původního rozhodnutí, je namístě rozhodnout o povolení obnovy řízení. Znalecký posudek, který obsahuje nové skutečnosti anebo využívá nové vědecké metody, které vedou k jinému skutkovému závěru, je k tomu vhodným důkazním prostředkem.

24. Vyloženým ústavněprávním zásadám soudy v dané věci nedostály.

25. Důvodem pro obnovu řízení měla být podle stěžovatele v první řadě v původním řízení netvrzená a neprokazovaná existující závislost stěžovatele na alkoholu, která měla být u něj přítomna již v rozhodné době. Je nesporné, že tato skutečnost je svou povahou v řízení nová – jak městský soud v rozsudku ze dne 30. 4. 2014 sp. zn. 42 T 8/2013, tak i vrchní soud v rozsudku ze dne 16. 9. 2014 sp. zn. 7 To 60/2014 vycházely ze znaleckého posudku MUDr. Bronislava Kobedy a PhDr. Petra Goldmanna z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a klinická psychologie, který konstatoval, že stěžovatel není chorobně závislý na alkoholu. Je tak zřejmé, že tato nově tvrzená skutečnost představuje skutečnost soudu dříve neznámou. Z hlediska posuzování naplnění důvodů obnovy řízení podle § 278 odst. 1 tr. řádu tak je třeba věnovat pozornost otázce, zda by uvedená nová skutečnost mohla sama o sobě nebo ve spojení se skutečnostmi a důkazy známými už dříve odůvodnit jiné rozhodnutí o vině stěžovatele, anebo představuje skutečnost, vzhledem k níž by původně uložený trest byl ve zřejmém nepoměru k povaze a závažnosti trestného činu nebo k poměrům pachatele nebo uložený druh trestu by byl ve zřejmém rozporu s účelem trestu.

26. S uvedenou otázkou se městský soud v posuzovaném rozhodnutí vypořádal tak, že znalecký posudek předložený stěžovatelem, kterým stěžovatel uvedenou novou skutečnost dokládal, tedy znalecký posudek doc. MUDr. Jaroslava Zvěřiny, CSc. ze dne 18. 1. 2016, označil z důvodu, že znalec stěžovatele nevyšetřil, za nepřilíš přesvědčivý. Městský soud dále konstatoval, že závěry znalců MUDr. Bronislava Kobedy a PhDr. Petra Goldmanna, jejichž posudek byl vzat v úvahu v původním řízení, a znalce doc. MUDr. Jaroslava Zvěřiny, CSc. jehož posudek předložil stěžovatel v řízení o obnově, nejsou podstatně rozdílné, resp. se liší pouze co do hodnocení rozpoznávacích schopností stěžovatele, a na závěru soudů v původním řízení o odpovědnosti stěžovatele za jeho jednání tak nově předložený posudek doc. MUDr. Jaroslava Zvěřiny, CSc. nic zásadního nemění. Vrchní soud k tvrzené závislosti stěžovatele dále doplnil, že nejde o skutečnost primárně rozhodující, za takové skutečnosti označil, zda mohla mít případná závislost stěžovatele na alkoholu podstatný či zásadní vliv na jeho přičetnost (jeho ovládací a rozpoznávací schopnosti) a na jeho schopnost vnímat přítomnost poškozené.

27. Jak výslovně plyne z rozsudku městského soudu ze dne 30. 4. 2014 sp. zn. 42 T 8/2013, jehož dále popsany závěr vrchní soud ve svém rozsudku ze dne 16. 9. 2014 sp. zn. 7 To 60/2014 nijak nezpochybil a vycházel z něj, jedním z podstatných předpokladů, resp. dílčích závěrů, z nichž vycházeli znalci MUDr. Bronislav Kobeda a PhDr. Petr Goldmann, kteří hodnotili rozpoznávací a ovládací schopnosti stěžovatele v rozhodné době, byl i jejich výslovný předpoklad, že stěžovatel v této době byl schopen se zdržet požití alkoholu, nebyl na něm chorobně závislý a byl schopen kontrolovat průběh jeho požívání. Tento dílčí závěr a předpoklad znalců MUDr. Bronislava Kobedy a PhDr. Petra Goldmanna považoval již městský soud za významný pro výsledek jejich znaleckého zkoumání a tedy i pro své rozhodnutí o vině a trestu, jak plyne z četných poukazů na absenci závislosti stěžovatele v rozsudku městského soudu ze dne 30. 4. 2014 sp. zn. 42 T 8/2013 – dílčí závěr uvedených znalců o schopnosti stěžovatele zdržet se požití alkoholu je v uvedeném rozsudku dokonce vizuálně zvýrazněn (na str. 32). Z textu rozhodnutí soudu v původním řízení (kromě str. 32 uvedeného rozsudku městského soudu dále i na jeho str. 55) je patrné, že posouzení rozpoznávacích a ovládacích schopností stěžovatele v rozhodné době obsažené ve znaleckém posudku MUDr. Bronislava Kobedy a PhDr. Petra Goldmanna mohlo být podstatnou měrou ovlivněno právě zodpovězením otázky, zda byl stěžovatel v rozhodné době na alkoholu závislým či nikoliv, a že i sám prvoinstanční soud chápal zodpovězení této otázky pro své rozhodnutí za významné, když je zahrnul do výslovně formulovaných důvodů, na nichž jeho rozhodnutí spočívá. Protože vrchní soud ve svém rozsudku ze dne 16. 9. 2014 sp. zn. 7 To 60/2014 v této části závěry městského soudu nijak nezpochybil a převzal je (a ze znaleckého posudku MUDr. Bronislava Kobedy a PhDr. Petra Goldmanna ve svém hodnocení vycházel), lze *prima facie* uzavřít, že otázka alkoholové závislosti stěžovatele mohla být pro posouzení těchto znalců a tedy i pro rozsudky soudů v původním řízení významná.

28. Za této situace nebylo úkolem městského soudu ani vrchního soudu při posuzování důvodů pro obnovu řízení detailně posuzovat, nakoľik by závěr znalců MUDr. Bronislava Kobedy a PhDr. Petra Goldmanna vyjádřený v jejich znaleckém posudku, z něhož soudy v původním řízení vycházely, byl či nebyl ovlivněn změnou v popsáném dílčím závěru či předpokladu o alkoholové závislosti stěžovatele. Je patrné, že podstoupením takovéto úvahy a jejím zahrnutím mezi nosné důvody rozhodnutí o obnově řízení by soudy nahrazovaly odborné posouzení, které je v řízení vyhrazeno znaleckému dokazování, a které jim proto nepřísluší [srov. nález ze dne 26. 7. 2016 sp. zn. III. ÚS 1414/16 (N 138/82 SbNU 215)]. Označily-li soudy v původním řízení za významnou dílčí otázku, na níž má spočívat (či kterou může být přinejmenším významně ovlivněn) závěr znaleckého zkoumání ovládací a rozpoznávací schopnosti stěžovatele, i otázku

absence závislosti stěžovatele na alkoholu (což lze s ohledem na opakované zdůrazňování a grafické zvýraznění této skutečnosti v rozsudku městského soudu ze dne 30. 4. 2014 sp. zn. 42 T 8/2013 jen stěží přehlédnout), je patrné, že případným vyvrácením závěru o absenci alkoholové závislosti stěžovatele může být zasaženo do logické či kauzální posloupnosti, která v závěr znaleckého zkoumání vyústila. Pro účely posouzení důvodů obnovy řízení tak nebylo možno než uzavřít, že vyvrácení dílčího závěru či předpokladu znalců MUDr. Bronislava Kobedy a PhDr. Petra Goldmanna o absenci alkoholové závislosti stěžovatele je způsobilé ovlivnit závěr těchto znalců o ovládací nebo rozpoznávací schopnosti stěžovatele v rozhodné době a tedy případně i rozhodnutí o jeho vině nebo jemu uloženém trestu. Úvaha, zda k takovému ovlivnění skutečně dojde, již bude vyhrazena posouzení soudů v obnoveném řízení, pro účely posouzení důvodů obnovy řízení postačuje, že k takovému ovlivnění dle odůvodněného předpokladu (srov. shora) dojít může.

29. Z hlediska popsané úvahy není významné, zda se znalecké posouzení MUDr. Bronislava Kobedy a PhDr. Petra Goldmanna na straně jedné a znalecké posouzení doc. MUDr. Jaroslava Zvěřiny na straně druhé zásadně liší co do svého závěru o ovládací či rozpoznávací schopnosti stěžovatele v rozhodné době – již samotné zpochybnění jednoho z výslovně vyjádřených a soudy zdůrazňovaných předpokladů (či dílčích závěrů), na nichž spočívá znalecký posudek MUDr. Bronislava Kobedy a PhDr. Petra Goldmanna, který byl pro rozhodnutí soudů obou stupňů v původním řízení zjevně jedním ze stěžejních důkazů, může s ohledem na výše uvedené vést k potřebě znovu posoudit ovládací a rozpoznávací schopnosti stěžovatele v rozhodné době. Tomu je však již vyhrazeno obnovené řízení. Nelze se navíc ani ztotožnit se závěrem vyjádřeným v napadeném rozhodnutí městského soudu o tom, že se závěry znaleckých posudků MUDr. Bronislava Kobedy a PhDr. Petra Goldmanna na straně jedné a znaleckého posudku doc. MUDr. Jaroslava Zvěřiny na straně druhé nijak zásadně neliší – rozdílné posouzení stupně snížení rozpoznávacích schopností stěžovatele může mít zcela zřejmý vliv na dílčí závěry soudů učiněné v původním řízení, zejména v situaci, kdy předmětem rozsáhlého dokazování byla právě otázka možnosti či případného omezení vnímání stěžovatele v rozhodné době.

30. Pokud konečně ke znaleckému posudku doc. MUDr. Jaroslava Zvěřiny, CSc. městský soud ve svém napadeném rozhodnutí uvedl, že je tento posudek nepřiliš přesvědčivý proto, že znalec stěžovatele nevyšetřil, nelze se s tímto závěrem ztotožnit. Je především třeba uvést, že obecné soudy nijak neodůvodnily, pro jaký konkrétní důvod představuje vyšetření stěžovatele znalcem v daném případě, tedy s ohledem na značný časový odstup mezi rozhodnou dobou a dobou vyhotovení znaleckého posudku doc. MUDr. Jaroslava Zvěřiny, CSc. podmínku přesvědčivosti znaleckého posudku. S ohledem na uvedený časový odstup lze naopak autentické pozorování stěžovatele třetími osobami v rozhodné době (či v době blízké rozhodné době) a aktuální zhodnocení takového pozorování a dalších relevantních skutečností znalcem z oboru psychiatrie považovat za postup, který o stavu stěžovatele v rozhodné době může poskytnout relevantní zjištění. Odkaz na rozhodnutí Nejvyššího soudu B 2/1988-24, citované městským soudem na str. 9 jeho napadeného usnesení, je navíc nepřipadný, když v aktuální věci nejde o nařízené pozorování stěžovatele podle § 116 odst. 2 tr. řádu.

31. Ve světle shora uvedeného neobstojí závěr obou napadených rozhodnutí o tom, že tvrzená existující závislost stěžovatele na alkoholu, která u něj měla být přítomna již v rozhodné době, nepředstavuje v daném případě způsobilý důvod obnovy řízení podle § 278 odst. 1 tr. řádu.

32. Ztotožnit se nelze ani s hodnocením soudů obou stupňů v napadených rozhodnutích, pokud jde o tvrzení stěžovatele a jím navržené důkazy o existujícím nediagnostikovaném chronickém subdurálním hematomu přítomném u něj v době předmětného jednání. K tomu městský soud

v napadeném usnesení na str. 10 a 11 uzavřel, že přítomnost hematomu nebyla znaleckým posudkem MUDr. Petra Jelínka z oboru zdravotnictví, odvětví chirurgie, specializace neurochirurgie prokázána, když znalec pouze uvedl, že je přítomnost hematomu v době deliktu možná, a nevyločil ani, že k iniciačnímu úrazu mohlo dojít až po spáchání skutku. Městský soud dále konstatoval, že již v původním řízení byl součástí spisu i znalecký posudek pplk. MUDr. Martina Häckela, CSc. dle kterého nebyla přítomnost chronického hematomu v rozhodné době vyloučena, naopak ji bylo možné považovat za pravděpodobnou, a tedy zde nejde o skutečnost nebo důkaz soudu v původním řízení neznámé. Vrchní soud v rámci svého přezkumu uvedeného rozhodnutí městského soudu, zakončeného napadeným usnesením, k tomu uvedl, že v daném případě není ani tak podstatné, zda byl subdurální hematom přítomen u stěžovatele již v rozhodné době, podstatné je toliko to, zda takový hematom mohl mít podstatný či zásadní vliv na přičetnost stěžovatele (jeho ovládací a rozpoznávací schopnosti) a na jeho schopnost vnímat přítomnost poškození. To s ohledem na další relevantní skutečnosti (zejména jednání stěžovatele po incidentu) odmítl.

33. Z rozsudku vrchního soudu ze dne 16. 9. 2014 sp. zn. 7 To 60/2014 (str. 25 až 27) se podává, že tvrzením o chronickém subdurálním hematomu se soudy již v původním řízení zabývaly, nejde tedy o novou skutečnost ve smyslu § 278 odst. 1 tr. řádu. Z uvedeného rozsudku však zároveň vyplývá, že přestože se tímto tvrzením soudy v původním řízení zabývaly, neshledaly je správným, resp. prokázaným. Vrchní soud v původním řízení neshledal dostatečně podloženou anamnézu ohledně existence úrazu, na němž byl založen závěr znalce pplk. MUDr. Martina Häckela, CSc. vyjádřený již v jeho původním znaleckém posudku o tom, že byl u stěžovatele v době spáchání trestného činu přítomen chronický hematom. Vrchní soud v původním řízení neuvěřil stěžovateli, že by na přelomu let 2011 a 2012 utrpěl úraz mající za následek vznik chronického hematomu, a uzavřel, že takovou poruchou stěžovatel v rozhodné době netrpěl. Ze shora uvedeného tak vyplývá, že nově založeným znaleckým posudkem znalce MUDr. Petra Jelínka byla v řízení o obnově dokládána skutečnost, která byla v původním řízení tvrzena, avšak kterou soudy v původním řízení nevezaly za prokázanou.

34. Aby proto i znalecký posudek MUDr. Petra Jelínka bylo možné považovat za způsobilý důkaz ve smyslu § 278 odst. 1 tr. řádu, bylo třeba vypořádat se s otázkou, zda tento důkaz sám o sobě nebo ve spojení se skutečnostmi a důkazy známými už dříve může odůvodnit jiné rozhodnutí o vině a trestu.

35. V dané věci nestálo tvrzení stěžovatele o přítomnosti chronického subdurálního hematomu v rozhodné době v jeho argumentaci osamocené, ale bylo stěžovatelem předkládáno spolu s dalším jím nově navrženým důkazem – znaleckým posudkem MUDr. Jana Nováka z oboru všeobecného lékařství, odvětví oční lékařství, pro doložení tvrzení stěžovatele, že v rozhodné době (v souvislosti se subdurálním hematodem) trpěl poruchou zorného pole, v důsledku které nemusel vidět skutečnosti na pravé straně vozidla (a tedy ani poškozenou). I k tomu soudy posuzující návrh na obnovu řízení uzavřely, že toto tvrzení nepředstavuje novou skutečnost, když uvedené tvrzení bylo stěžovatelem uplatněno již v původním řízení, a že ani znalec MUDr. Jan Novák nemohl vyloučit, že v rozhodné době byl nálezný na perimetru normální. Městský soud pak ve svém napadeném usnesení uzavřel, že následné chování stěžovatele po předmětném incidentu a odposlechy jeho telefonních hovorů dokládají, že i přes hypoteticky možné tunelové vidění si byl stěžovatel skutečností na pravé straně vozidla vědom (str. 12).

36. Jak plyne z výše uvedeného, městský soud i vrchní soud učinily z následného chování stěžovatele po předmětném incidentu zcela zásadní důkaz, stojící i nad závěry znaleckého zkoumání. Přestože soudy neodmítly závěry znaleckých posudků MUDr. Petra Jelínka a

MUDr. Jana Nováka, CSc. a teoreticky připustily možnost subdurálního hematomu přítomného v rozhodné době u stěžovatele, stejně jako možnost tunelového vidění stěžovatele v průběhu předmětného jednání, uzavřely, že takovou možnost vylučuje následné jednání stěžovatele. Takové hodnocení a dovozování skutkových závěrů již přesahuje účel řízení o povolení obnovy a má být vyhrazeno soudu rozhodujícímu v obnoveném řízení.

37. Jak bylo vyloženo výše, při hodnocení způsobilosti nových skutečností a důkazů ovlivnit rozhodnutí o vině a trestu ve smyslu § 278 odst. 1 tr. řádu je třeba především vyjít z toho, na jakých závěrech spočívají rozhodnutí vydaná v původním trestním řízení. Až zasazením nových skutečností a důkazů do logiky a kontextu úvah soudů vyložených v původních rozhodnutích (§ 125 odst. 1 tr. řádu) lze uzavřít, zda nová skutečnost nebo důkaz jsou způsobilé („by mohly“) původní rozhodnutí ovlivnit. Taková možnost je přitom v daném případě zřejmá.

38. Popsaný postup obou soudů a závěry jimi formulované představují vybočení z mezí pravomoci dané jim při posuzování návrhu na povolení obnovy řízení dle § 278 odst. 1 tr. řádu. Z původních rozhodnutí (rozsudků) plyne, že závěr o odpovědnosti stěžovatele za relevantní jednání a jeho důsledek formulovaly soudy v původním řízení po zvážení všech relevantních důkazů a skutečností. V této jejich úvaze nestálo prokazované následné jednání stěžovatele po předmětném incidentu a obsah odposlechů telefonních hovorů osamoceně, soudy rozsáhle prováděly a vyrovnávaly se i s dalšími relevantními skutečnostmi a provedly i rozsáhlá dokazování znaleckými posudky a zkoumánými. V logice odůvodnění původních rozhodnutí soudů obou stupňů má prokazované následné jednání stěžovatele po předmětném incidentu a obsah odposlechů důležitou, nicméně spíše podpůrnou roli, argumentačně pouze doplňující závěry vyvozené ze znaleckých posudků mimo jiné zaměřených na možnost stěžovatele poškozenou vidět v rozhodné době před vozidlem. Tuto logiku však napadená usnesení vrchního soudu a městského soudu nenásledují. Z posouzení soudů rozhodujících o obnově řízení naopak plyne, že přestože připustily způsobilost nových důkazů ovlivnit závěry znaleckého zkoumání ohledně zcela zásadní otázky, zda stěžovatel poškozenou v rozhodné době před vozidlem viděl, na níž rozhodnutí soudů vydaná v původním řízení spočívají, význam takového zpochybnění bagatelizovaly upřednostněním jiného, v původním řízení spíše jen podpůrného důkazu.

39. Lze uzavřít, že po zjištění možnosti narušení závěrů formulovaných oběma soudy v původním řízení o tom, že stěžovatel musel poškozenou před vozidlem v rozhodné době vidět, měly soudy dovodit, že závěry, na nichž původní rozhodnutí stojí, tím mohou být zpochybněny. Pokud však v uvedené úvaze pokračovaly a z důkazů hodnocených v původním řízení vybraly takové, které původní rozhodnutí podporují, a jim přisoudily nový, znatelně vyšší význam pro celkové hodnocení, aby se tím vypořádaly se zpochybněním závěrů znaleckého zkoumání možnosti stěžovatele vidět poškozenou před vozidlem, převzaly tím na sebe úlohu, která jim v řízení podle § 278 odst. 1 tr. řádu nepřísluší. Takové nové vyhodnocení, resp. přehodnocení všech důkazů v jejich vzájemné souvislosti a poměrování relevance a důkazní váhy jednotlivých z nich přísluší až soudům rozhodujícím v novém řízení, tedy po povolení obnovy řízení.

40. Není úkolem Ústavního soudu, aby soudům určoval, jak mají důkazy hodnotit, tedy zda by uvedené nové důkazy směřující k prokázání nových skutečností mohly vést k jinému rozhodnutí o vině stěžovatele nebo jemu uloženém trestu v nalézacím řízení. Z rozhodnutí napadených ústavní stížností však neplyne, proč by tyto novoty k jinému rozhodnutí v trestní věci stěžovatele vést nemohly.

41. Na řízení, jakož i na obě napadená rozhodnutí, jež z něj vzešla, je tudíž nutno hledět jako na rozporné se zárukami uvedenými v čl. 36 odst. 1 Listiny a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Vypořádání se s nově uváděnými důkazy, jako podkladem pro rozhodnutí o návrhu na povolení obnovy řízení způsobem, kdy je soudy při svém hodnocení poměřují s důkazy selektivně vybranými z řetězce důkazů prokazujícího původní skutková zjištění, není možno považovat za souladné s účelem řízení o povolení obnovy. Městský soud přitom rovněž překročil účel řízení o obnově, když se nezabýval jen existencí nových důkazů a posouzením možnosti jejich vlivu na původní rozhodnutí, ale posuzoval i vinu obviněného a snažil se dovodit irelevanci nových důkazů jejich poměřováním se selektivním výběrem izolovaných důkazů provedených v původním řízení, na podkladě kterého považoval vinu i při existenci nových důkazů za prokázanou. Tento postup městského soudu nese znaky svévole, překročuje účel řízení o povolení obnovy a jeho procesní rámec a představuje jednání *ultra vires*, což sebou nese dopady spočívající v zásahu do základních práv stěžovatele (srov. náleží Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2517/08). Vadný postup městského soudu byl následně aprobevován i napadeným rozhodnutím vrchního soudu.

42. Ústavní soud nepřisvědčil ani argumentaci vrchního soudu o dostatečném posouzení návrhu na povolení obnovy řízení městským soudem a pečlivém zdůvodnění jeho rozhodnutí. V souladu s účelem řízení o návrhu na povolení obnovy řízení a jeho zákonných podmínkách je po zjištění existence nových důkazů, při zkoumání jejich povahy a vlivu na původní řízení, nutno tyto hodnotit nejen z hlediska možné změny skutkových zjištění a potenciálu odlišného rozhodnutí o vině, ale bylo nezbytné význam takovýchto nových důkazů zkoumat i z hlediska možného vlivu na rozhodnutí o trestu, s čímž se ale soudy v řízení o povolení obnovy nevypořádaly vůbec. Soudy rozhodující o povolení obnovy řízení též nerespektovaly princip *in dubio pro reo*, ve smyslu kterého by měly k věci přistupovat nepředpojatě, tj. být v zásadě otevřeny tomu, že předložené důkazy mohou rozhodnutí o vině nebo trestu zvrátit (srov. náleží Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2517/08).

43. Ústavní soud připomíná, že ustanovení procesního práva obsažená v běžném zákoně (trestním řádu), která vymezují předpoklady pro povolení obnovy řízení, a to včetně těch, které stanovují důvody obnovy řízení podle § 278 odst. 1 tr. řádu, musejí být interpretována souladně s ústavněprávními zárukami obsaženými v čl. 36 odst. 1 Listiny a čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Nedostatečné vypořádání se s důvody obnovy řízení uváděnými stěžovatelem, a všemi aspekty nových důkazů z hlediska možného vlivu na změnu rozhodnutí o vině nebo trestu, staví postup a napadená rozhodnutí obecných soudů mimo ústavní rámec.

44. Ústavní soud již konstatoval, že v ústavním právu není zakotveno právo na mimořádný opravný prostředek, to však neznamená, že by posuzování možnosti jeho využití stálo z hlediska ústavnosti mimo rámec řádného (spravedlivého) procesu, jinými slovy, že trestní řád nemusí být vykládán ústavně souladným způsobem [srov. náleží Ústavního soudu ze dne 18. 8. 2004 sp. zn. I. ÚS 55/04 (N 114/34 SbNU 187)]. Soud rozhodující o návrhu na povolení obnovy řízení se musí důsledně a pečlivě vypořádat s (ne)existencí důvodů pro obnovu původního řízení, přičemž takovéto rozhodnutí nemůže být projevem svévole, ani přesahovat účel řízení o povolení obnovy řízení, a konečně musí být přezkoumatelné.

45. S ohledem na výše uvedené důvody dospěl Ústavní soud k závěru, že v posuzované věci nebyla úprava obnovy řízení použita v souladu s požadavky plynoucími z ústavního pořádku. Ústavní soud proto postupoval podle § 82 odst. 1, odst. 2 písm. a) a odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu a napadená usnesení vrchního soudu a městského soudu zrušil.

46. Bude na soudech, aby pokračovaly v řízení podle § 314h a násl. tr. řádu. Městský soud se v dalším řízení bude znovu zabývat otázkou, proč není dán předpoklad jiného rozhodnutí o vině stěžovatele a jemu uloženém trestu s ohledem na vypovídací hodnotu zejména výše uvedených důkazů a skutečností (a to jak těch nových samostatně, tak ve spojení s těmi dříve známými). Je přitom vázán právním názorem Ústavního soudu (čl. 89 odst. 2 Ústavy).

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 22. října 2019

Josef Fiala
předseda senátu